

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

РІК I. Ч. 71 Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 30. березня 1942.

No. 71. Jersey City, N. J., Monday, March 30, 1942. VOL. I.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America,

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Помер д-р Дмитро Левицький в Бухарі

НЮ ЙОРК. 25. березня (ПАТ). — Д-р Дмитро Левицький, відомий український політик та голова УНДО, найбільшої української партії в Західній Україні в часі, як вона була під Польщею, помер 5. березня ц. р. в місті Бухарі, столиці советського Узбекистану. Перед смертю большевицька влада звільнила його з тюрми куди посадила ще в 1939. році, по окупації большевиками Західної України.

Д-р Дмитро Левицький народився 1877. р. Працював спочатку на провінції як адвокат і організатор та член національно-демократичної партії. Потім перенісся до Львова, віддавши головну політичну працю. В 1919. р. був послом Української Народної Республіки в Копенгазі. По прогрі українських визвольних змагань вертає на Західну Україну та стає до громадської, національної й політичної праці. Від 1925. р. є послом до варшавського союму з рамені УНДО, а відтак стає головою Української Парламентарної Репрезентації. Як голова УНДО д-р Дмитро Левицький старався дійти до порозуміння з польським урядом і тому вступив в 1935. р. на шлях т. зв. „нормалізації”, цебто порозуміння з Польщею. Та його політика угоди не принесла додатніх результатів. Як голова Української Парламентарної Репрезентації Покійний не тільки брав дуже активну участь в польському парламенті, але також на міжнародному терені, виступаючи на конференціях національних меншен та на нарадах Міжпарламентарної Унії в Женеві. Їздив до більших європейських столиць, щоб там шукати попертя для української справи. В останніх роках перед теперішньою війною, уступивши з головства УНДО, Покійний відстав від політики, а керму УНДО перебра-

Індії Дають Самоуправу, а Потім Домініальний Статут

З Нью-Дельгі доносять, що сер Стафорд Крипс запропонував Індії від імені британського уряду зараз самоуправу, але з тим, що до війни має вона дістати свого роду домініальний статут. Та щоб таке сталося, має вона зобов'язатись вести з Японією війну аж до повної перемоги Об'єднаних Держав.

Bonds or bondage? Buy U. S. Savings Bonds.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

ли Василь Мудрий та Володимир Целевич.

Коли большевики прийшли на Західну Україну в 1939. вони за раз арештували д-ра Дмитра Левицького, разом з такими українськими діячами як д-р Володимир Старосольський, д-р Володимир Кузьмович, Володимир Целевич та інші. Д-р Дмитро Левицький був у польському союмі одним з речників проти большевицької політики. В одній з своїх промов в варшавському союмі він перестеріг Польщу, що на неї чигає небезпека з заходу та з сходу, та що тільки в спілці з вільною Україною вона може встоятися як самостійна держава.

Про його побут в большевицькій тюрмі нічого не було чути. Були погослови, що він помер разом з Целевичем. Щойно тепер подав ПАТ відомість, що він помер на заслання в Бухарі, столиці азійської советської республіки Узбекистану.

Німецький Грабунік Українських Земель

Польські джерела з Лондону подають:

Чим довше триває окупація Польщі, України та Білорусі, тим більше розкривається все більша дволичність німців. Це особливо видно на їх відношенні до українців і білорусів. Супроти тих народів вони взяли поставу таких „панів”, що одною рукою обдаровують, а другою грабують батоном. Чим же німці обдаровували українців? Від кількох літ перед 1939. р., як теж опісля, вони обіцяли їм створення української держави. Але нині, коли величезна більшість території України є в німецьких руках, німці не спішаються з виконанням оєї обіцянки. Бож ніхто в світі, а навіть самі українці, не повірять, що надання українцям більших прав у Східній Галичині є кроком до творення визволеної „самостійної України”. Зате кожний пізнає, що це є тільки засіб для боротьби українців з поляками і москалями.

Окреме місце займає грабунік українських земель. Це передісім відноситься до робочих рук. Німецька адміністрація старається надати цьому грабунікови

Президент Филиппин Квезон Прибув до Австралії

Повідомляють, що до Австралії прибув филиппинський президент Мануель Квезон wraz з членами уряду. Кажеться далі, що це сталося в порозумінню з урядами Злучених Держав і Австралії.

Відограно Симфонію „Україна”

Радіо-станція W.N.Y.C. в Нью-Йорку передала дня 26. березня велику симфонію американсько-українського композитора проф. Павла Печеніги-Углицького п. н. „Україна”. Відіграла її на протязі 26 минут Нью-Йорк Сіті Симфоні Орхестра під орудою Е. Плотникова. З виконання симфонії взято плити, які можна набути в ньюйорських радіових студіях, як це вже було проголошено. Симфонію, яка викликувала дуже миле вражіння попередило дуже добре сказане вступне слово про „Гайдамаки” Т. Шевченка, що послужили тлом для цього музичного твору.

В СІЧНІ ПОМЕРЛО 1,035 ОСІБ У ЛЬВОВІ

СТОКГОЛЬМ (Швеція). (Ройтер). — Українська Газета „Краківські Вісті” подає, що в січні 1942. р. померло у Львові 1,035 осіб, в тому числі 600 мужчин, 338 жінок та 97 дітей.

Президент Квезон переведе в Австралії реорганізацію свого уряду і буде працювати разом з ген. МекАртуром, що то заповів, що одним з перших його завдань буде визволення Филиппин, згд. очищення цього краю від японських наїздників. Про Квезона кружляли різні чутки, які розпускала нацистична пропаганда, щоб шкодити Злученим Державам. Його прибуття до Австралії та дальша тісна співпраця з ген. МекАртуром положили тепер тим спліткам кінець.

НІМЦІ ПЕРЕБРАЛИ БІБЛІОТЕКУ ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ

ЦІРІХ (Швайцарія). — Як подає новинарська агенція ОНА, німецькі окупаційні влади на Західній Україні перебрали під свою зверхність всі більші бібліотеки у Львові. І так перебрали бібліотеку Наукового Товариства ім. Шевченка, яка мала 200,000 томів, бібліотеку Осолінських (700,000 томів), університетську, що мала 500,000 т. та вкінці бібліотеку Львівської Політехніки, яка мала 300,000 книжок. Всі ті книжки по викиненні проти-німецької та советської літератури, як теж книжок, що є на німецькому індексі, дано до т. зв. міської бібліотеки, що є під контролею нацистів.

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ КАПЕЛЯН

„Будучність Нації” подала відомість, що греко-католицький парох Саскатуну, о. Михайло Пелех, виїхав до Оттави, покликаний там військовою властею, щоб перебрати уряд капеляна для греко-католицьких вояків українців в трьох західних провінціях Канади.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЧЕНИЙ ПОЛІПШУЄ ВИРІБ ШТУЧНОЇ ГУМИ

Д-р Власюк, член Української Академії Наук, поліпшив на 25% продукцію гуми, добувану в Советах з диких азійських рослин.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,**Американські Герої
Чужинецького Роду**

Дня 13. лютого президент Рузвельт нагородив Хрестом Визначної Служби шість борців за затоплення або виведення з чинності ворожого підводного човна коло Атлантийського побережжя. Їх імена є типові для складу Американської Армії та вказують на вклади, зроблені американською молоддю різного національного та расового походження. Тими борцями були: лютенант Абернати, сержант Токар, капраль Доффи та рядові Куш, Дей та Раер. Авернати є шотландець, Куш і Раер німці, Токар славянин, а Доффи ірландець.

Недавно призначення героїства дістав американський хлопець італійського роду, перший лютенант С. Билиболд Біанши, з Філіппинських розвідників. В наказі за героїство сказано:

„Коли піша чета іншої частини дістала наказ змести два ворожі гнізда з кулеметами на Батаанському Півострові, лютенант Біанши з власної ініціативи пішов з четою, провадячи частиною людей. Коли був ранений двома кулями, він спинився, але відкинув рушницю і почав стріляти з пістолі. Він знайшов кулеметну схованку і сам розбив її гранатами. Коли був вдруге ранений в груди двома кулями з кулемету, він виліз на верх одного танку, вхопив проти-літаковий кулемет та почав ним обстрілювати міцні позиції, поки не був цілком скинений з танку третьою тяжкою раною”.

Перший американський рекрут, що дістав Конгресову Медаль Чести, був сержант ЛіРой Андерсон, американський хлопець скандинавського походження. Він був визначений за відвагу, керуючи танком в нападі на японців.

Другий американський скандинавець, лютенант Маршал Андерсон, був одним з перших, що віддали своє життя на Пацифіку. Ще заки японська куля вцілила його, він спустився пара-

шутом з літака, він носив військовий Хрест Визначної Служби за те, що збив кілька японських літаків.

Перший американець, що дістав Конгресову Медаль Чести в цій війні, був лютенант Артур Нінінгер. Його предки німецького роду. Нінінгер був нагороджений за відвагу в бою за японськими лініями.

Капітан Артур Вермут, також американський борець з німецькими праїдами, сьогодні носить назву „Сержант Йорк з Філіппин”. Він забив 116 японців.

Лютенант Бойд Вагнер, інший американський вояк німецького роду, літає з Визначним Летунським Хрестом за те, що збив 30 японських літаків.

Одним з перших героїв цієї війни є чех, що служить в американських частинах на Філіппінах. У визначенні Департаменту Війни за відвагу, яке видано 22. грудня 1941. року, говориться:

„Своїм виявом особистого героїства та почуттям обов'язку, технічний сержант Голруб не тільки оборонив свій власний літак від поважного ушкодження, але служив натхненням та живим прикладом для персоналу його частини”.

Хоч мастер сержант Антоній Голруб, зі старої та шанованої чеської родини, не є американським громадянином, він носить Визначний Летунський Хрест за врятування залоги тяжкого бомбовика підчас японського летунського нападу на Філіппіни.

ПРО „СОВЕТСЬКІСТЬ” І „ПОЛЬСЬКІСТЬ” ЛЬВОВА

Занепокоєний тим, що комісар Молотов в одній з своїх промов ужив виразу „советська людність Львова”, польський амбасадор в Куйбишеві, Станіслав Кот, вислав письмо до советського уряду та зажадав вияснення в цій справі. На свій запит дістав Кот 17. січня ц. р. таку відповідь уряду СССР:

„У зв'язку з особистою нотою Амбасадора Польської Республіки Станіслава Кота, з дня 9. січня ц. р., Наркомдел (Комісарят Заграничних Справ) з рамені уряду СССР має за шану подати наступне:

„Наркомдел вважає неслухняним твердження амбасадора Польської Республіки, як у ви-

ще згаданій ноті, так і в інших документах, що міста Львів, Бересте, Станіславів й інші, які лежать в українській і білоруській ССР і входять в склад СССР, — знаходяться на „землях Польської Республіки”.

„Не уважаючи за відповідне входити в дискусії на тему історичних і правових підстав державної приналежності Львова, або якогось іншого міста, що є на території української чи білоруської ССР, Наркомдел вважає своїм обов'язком повідомити Амбасаду Польської Республіки, що на будуче не буде приймати довідома таких нот амбасад, що матиме цього роду твердження”.

**ВІДЗНАЧЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО
УКРАЇНЦЯ В ПЕРЛ ГАРБОР**

Щораз надходять нові відомості, з яких виходить, що в Перл Гарбор було в часі підступного японського нападу в дні 7. грудня 1941. року поважне число американських вояків з українського роду. Та найважливіше в тому те, що ті вояки хоробро поводитись і тепер дістають за те відзначення. До таких американських українців належить між іншим Р. Ж. Кава з Вунсакет, Р. Ай., син свідомих американських українців, членів У. Н. Союзу. „Ди Вунсакет Кол” згадує за нього уже другим наворотом. Подає, що він дістав від департаменту війни відзначення. Як пише ген. Дейвідсон „за відважну і героїську постанову підчас вогню”. В письмі відкреслено „незвичайне поведіння і незвичайну хоробрість в часі, коли падали бомби і стріляли машинні кріси”. Молодий вояк лікується тепер з одержаних ран.

**КОШТИ УДЕРЖАННЯ
АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЯКА**

Удержання одного американського вояка коштує \$404.65 річно. Зо згаданої суми \$175.20 видається на поживу, \$162.05 на одіж, \$15.79 на інші військові річч, а \$15.61 на еквіпунок у бараках. Кріс, амуніція, платня та інші видатки не є включені до цієї суми.

На поживу для одного вояка видається денно 48 центів. Американський вояк одержує найліпшу військову поживу на світі. У військових таборах вояки на протязі одного тижня одержують: чотири фунти і 6 унцій мяса, 14 унцій курятини, 7 яєць, 9 фунтів городин, фунт каші, 2 фунти овочів, 14 унцій кави, 4 фунти і 6 унцій картопель і 4 фунти свіжого бляшанкового молока. Одіж вояка коштує \$107.89. Прання та чищення одіжі обчислено на \$54.16 річно.

Кожний вояк одержує наступну одіж: 7 пар спідних штаняток, 8 спідних сорочок, 9 пар шкарпеток, 4 пари черевиків, 2 пари урядових черевиків, 6 пар штанів, 6 сорочок, 1 вовняний плащ, светер, 4 краватки, капелюх, 2 шапки, маринарку, пасок, рукавички, хусточки і сталевий шолом. У додатку вояки одержують бритву, гребень, рушники, мішки для переховування біля, одно горнячко, ніж, вилки, ложку й інші особисті прибори.

**ВІДНОВЛЕННЯ ПРЕСИ
В ЧУЖИХ МОВАХ**

Урагвайський уряд видав розпорядження, яким дозволяє на відновлення щоденної преси в чужих мовах, яка була заборонена від 26. січня.

ПОЛЯГЛИ В БОЯХ ЗА МОРЕМ

„Будучність Нації” подає, що в боях за морем полягли два молоді канадійці з українського роду, а це: капраль Осип Романчук з Сейнт Кетеринс, Онтаріо, і Михайло Гуцюляк з Летбридж.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ**GRAND CIRCLE
UPHOLSTERING CO., Inc.**

2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4666.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружжого свідчення.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.

Жінка-доктор до обслуги.

X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

**МИРОН
ЛИТВИН****І СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street,

TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКОУКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні там
нижчій як \$150.

ОБСЛУГА НАРЖРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

**ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною
металевою**труною, двома автами, караваном,
бальсамуванням, виш-
ванням Похоронного
Дому і т. д. \$295.00Все, чого треба, з виїмком оди-
ня й належностей за церковну
відправу й цвинтар.**S. KANAI KAIN**

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646